

APROBAT

În sedința Biroului permanent al
Camerei Deputaților
din data de 9.05.2007

Parlamentul României
Camera Deputaților

B.P. Nr. 587 din 8.05.2007

Nr. 587 Delegația Parlamentului României la Adunarea parlamentară a
Consiliului Europei

INFORMARE

**privind participarea la partea a doua a sesiunii ordinare a Adunării
parlamentare a Consiliului Europei
(Strasbourg, 16 – 20 aprilie 2007)**

În perioada 16 – 20 aprilie a.c., s-au desfășurat, la Strasbourg, lucrările celei de-a doua părți a sesiunii ordinare a Adunării parlamentare a Consiliului Europei.

La sesiune au participat delegațiile parlamentare din cele 46 de state membre ale Consiliului Europei¹ și observatori din Canada, Israel și Mexic. Agenda sesiunii (în anexă) a conținut numeroase teme de interes pentru parlamentarii europeni.

Au existat patru propuneri pentru organizarea de dezbateri de urgență. Prima a avut drept temă „**Situația din Orientul Mijlociu**”, cea de-a doua „**Proiectul de convenție privind protecția copiilor împotriva exploatării și a abuzurilor sexuale**”, cea de-a treia „**Situația din Sudan și Darfour – responsabilitatea Europei**”, ultima referindu-se la „**Funcționarea instituțiilor democratice în Ucraina**”. De asemenea, a fost organizată și o dezbatere de actualitate cu tema „**Avizul privind proiectul de memorandum de înțelegere dintre Consiliul Europei și Uniunea Europeană**”.

¹ Albania, Andora, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belgia, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Cipru, Republica Cehă, Croația, Danemarca, Elveția, Estonia, Finlanda, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Franța, Georgia, Germania, Grecia, Ungaria, Islanda, Irlanda, Italia, Letonia, Liechtenstein, Lituania, Luxemburg, Malta, Republica Moldova, Monaco, Olanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Federația Rusă, San Marino, Serbia, Republica Slovacă, Slovenia, Spania, Suedia, Turcia, Regatul Unit al Marii Britanii și Ucraina.

Printre invitații speciali care au avut intervenții în plenul Adunării, amintim: dl. Ranko KRIVOKAPIC, Președintele Parlamentului din Muntenegru, și dl. Viktor YANUKOVIC, Primul Ministru al Ucrainei. Din partea Comitetului de Miniștri a intervenit dl. Fiorenzo STOLFI, ministrul afacerilor externe al Republicii San Marino și președintele în exercițiu al CM al Consiliului Europei.

În alocuțiunea tradițională de deschidere a lucrărilor, **președintele APCE, parlamentarul olandez René van der LINDEN**, a subliniat importanța organizării, în premieră în istoria Adunării, a dezbaterii privind **„Situația democrației și a drepturilor omului în Europa”** și a pledat în favoarea unei mai mare unități a continentului european în fața provocărilor actuale, făcând referire, în acest sens, la situația din Belarus și din Cipru. Van der Linden a subliniat că, atâta timp cât Comitetul de Miniștri nu va fi pregătit să abordeze chestiuni politice dificile prin luarea de poziții clare în situații delicate, organizația nu va avea, pe viitor, un leadership strategic, el amintind modul în care Consiliul Europei a reacționat la situația recentă din Ucraina. Referindu-se la viitoarea președinție sârbă a Comitetului de Miniștri, președintele APCE a cerut autorităților sârbe să își arate angajamentul față de principiile dreptului internațional și să facă toate eforturile pentru a-i preda cât mai curând pe Karadžic și Mladic Tribunalului Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie.

Redăm, în continuare, în ordinea desfășurării, principalele momente ale sesiunii.

Respectarea obligațiilor și angajamentelor de către Azerbaidjan

Cei doi co-raportori ai Comisiei de monitorizare – **Andreas Herkel (Estonia) și Tony Lloyd (Marea Britanie)** – dar și reprezentanții grupurilor politice, au fost extrem de critici la adresa situației actuale din Azerbaidjan. Deși au recunoscut că au fost făcute unele progrese (de cele

mai multe ori la presiunile Consiliului Europei), ei au apreciat că există o „slăbiciune politică structurală” în această țară. Astfel, opoziția este extrem de slab reprezentată în Parlament (pe de o parte urmare a acțiunii de boicotare a acesteia, pe de altă urmare a modului inechitabil de desfășurare a alegerilor) și, pe cale de consecință, și în delegația la APCE. O altă problemă este cea a corupției din sistemul judiciar și lipsa de independență a acestuia. Numărul prizonierilor politici s-a redus, însă posibilitatea întemnițării unor persoane ca urmare a exprimării opțiunilor politice nefavorabile la adresa puterii rămâne o situație inacceptabilă pentru un stat membru al CE. Nu numai că guvernarea locală este slabă, însă nici Parlamentul ales în mod direct de către cetățeni nu beneficiază de puteri suficiente, ceea ce creează un dezechilibru între instituțiile statului. Codul electoral trebuie modificat astfel încât să garanteze șanse egale atât majorității cât și opoziției și să permită desfășurarea unor alegeri echitabile. Tony Lloyd a apreciat că alegerile din 2008 vor reprezenta cel mai important test în luarea unei decizii privind apartenența Azerbaidjan-ului la familia Consiliului Europei.

Aderarea Republicii Muntenegru la Consiliul Europei

Trei comisii ale Adunării au fost solicitate să elaboreze rapoarte privind aderarea Muntenegrului la CE. Raportul de fond a aparținut Comisiei pentru afaceri politice – **raportor Jean-Charles Gardetto**. Acesta a amintit vizitele pe care le-a efectuat în această țară, atât în cadrul procedurii de admitere, cât și cu prilejul referendumului privind independența republicii față de Serbia și al alegerilor legislative. Gardetto a salutat angajamentul autorităților muntenegrene de a respecta și pune în practică angajamentele asumate și s-a referit, în special, la necesitatea reformei constituționale. Consiliul Europei a elaborat un set de principii minimale care ar urma să fie incluse în textul fundamental, listă acceptată de autoritățile muntenegrene și de majoritatea liderilor grupurilor politice

reprezentate în Parlament. Această etapă ar permite un progres mai rapid în avansarea procedurii de admitere la CE. De asemenea, Muntenegru trebuie să întreprindă o reformă instituțională, în special în privința reformei sistemului judiciar care trebuie deconectat de deciziile politice și care trebuie să se angajeze activ în protecția drepturilor omului și a drepturilor minorităților naționale. În opinia raportorului Comisiei politice, aderarea Muntenegrului la CE va contribui semnificativ la stabilizarea situației din Balcani.

Atât raportorul Comisiei pentru afaceri juridice și drepturile omului – **Erik Jurgens (Olanda)** – cât și cel al Comisiei de monitorizare – **Serghei Holovaty (Ucraina)** – au apreciat că noua Constituție ar trebui adoptată cât mai curând posibil. De asemenea, rolul Parlamentului trebuie întărit în vederea exercitării unei activități eficiente de reprezentare, de legiferare și de control. Reforme sunt necesare și în vederea asigurării independenței mass-mediei și a guvernării locale, și a combaterii discriminării.

Toate grupurile politice s-au pronunțat în favoarea admiterii Muntenegrului la Consiliul Europei.

Intervenția Primului Ministru al Ucrainei, dl. Viktor Ianukovic

Invitându-l să se adreseze plenului Adunării, președintele APCE a dorit să sublinieze că rolul acestui forum nu este acela de a decide cine are sau nu dreptate în criza politică din Ucraina, ci acela de a promova unul din principiile sale de bază, anume acela al dialogului. El a invitat liderii politici de la Kiev să manifeste responsabilitate față de poporul care a ales calea democrației și să utilizeze mecanismele democratice la întregul lor potențial pentru rezolvarea acestei crize, exprimând disponibilitatea Adunării de a contribui la acest proces.

Luând cuvântul, dl. Yanukovic a arătat că actuala criză este rezultatul unui proces de trecere de la un sistem prezidențial la unul

parlamentar, conform modelelor europene. Astfel, președintele republicii are mai puține atribuții, printre acestea numărându-se cea de șef al armatei, cea de a numi guvernatori sau dreptul de veto asupra anumitor legi. Yanukovic a apreciat că președintele Ucrainei a îngreunat acest proces de tranziție și a apreciat că interesele politice egoiste nu ar trebui să stea în calea edificării unui stat de drept. Două curente de opinie se manifestă, în acest moment, în rândul clasei politice de la Kiev. Unul este cel grupat în jurul președintelui republicii – apreciat de Yanukovic ca radical –, care dorește îndepărtarea de a progresele înregistrate la trecerea la sistemul parlamentar. Celălalt, care susține poziția guvernului, dorește continuarea reformelor și se opune alegerilor anticipate dorite de președintele republicii deoarece consideră că acest proces ar afecta economia și programul de reforme propus de premierul ucrainean. Decizia președintelui de a dizolva Parlamentul din considerente mai degrabă politice decât juridice nu poate fi acceptată. *„O astfel de decizie trebuie luată de judecători, nu de cei care manifestă în stradă”*, a apreciat Yanukovic. Există o cale de ieșire din criză, aceasta fiind cea a respectării prevederilor constituționale și a găsirii unui compromis, opțiunea utilizării forței fiind exclusă. Dacă o astfel de soluție nu va fi găsită, Ucraina și Europa vor fi împinse în direcția unui conflict civil și a unei crize economice. Yanukovic i-a asigurat pe membrii Adunării că angajamentele Ucrainei vor fi respectate și că guvernul său va promova democrația, cu respectarea cadrului legal din această țară.

Codul de bună conduită al partidelor politice

Comisia pentru afaceri politice a elaborat un raport pe această temă. Raportorul – Luc van den Brande (Olanda) – a dorit să sublinieze rolul primordial pe care partidele politice îl au în procesul democratic. *„Partidele politice nu reprezintă numai calea de a ajunge la democrație, însă, în lipsa lor, democrația ar fi afectată”*, a apreciat raportorul. El a

menționat că dezbaterea pe această temă nu-și propune să fie una tehnică, ci, mai degrabă, una care să abordeze principiile de bază ale democrației, drepturilor omului și ale statului de drept. Raportorul a subliniat importanța lansării, anul trecut, la inițiativa, Adunării parlamentare, a Forumului privind viitorul democrației și a exprimat speranța că și componenta guvernamentală a organizației, Comitetul de miniștri, va dori să participe la acest proces amplu de reflecție.

Codul de conduită al partidelor politice nu se dorește a avea caracterul restrictiv al unui instrument juridic ci se vrea a fi un apel la o practică ce poate fi împărtășită de țările membre. Astfel, printre altele, el ar urma să conțină următoarele principii:

- reconectarea la nevoile cetățenilor
- ameliorarea responsabilității partidelor politice față de alegători
- renunțarea la promisiunile irealizabile
- promovarea unor bune practici în procesul electoral, a principiilor democratice (în special transparența și egalitatea de șanse în selectarea candidaților pe liste)
- încurajarea participării și desemnării de membri aparținând grupurilor sub-reprezentate
- respectarea principiului de *fair play* și definirea unor norme generale de conduită în timpul campaniilor electorale
- dezvoltarea de reguli interne, complementare legislației naționale, care să garanteze controlul situației financiare pe timpul mandatului membrilor lor
- garantarea transparenței
- întărirea măsurilor preventive și represive care să combată corupția

- recunoașterea rolului benefic al opoziției în procesul democratic etc.

Doamna deputată Minodora Cliveti a luat cuvântul la această temă, în numele Grupului Socialist. Ea a subliniat importanța redactării unui cod de conduită al partidelor politice, arătând că scopul acestora din urmă este câștigarea puterii însă, acesta nu ar trebui să constituie un scop în sine. Un cod de conduită ar îmbunătăți performanțele partidelor politice și le-ar ajuta să-și îndeplinească scopul mai bine. De asemenea, în opinia d-nei Cliveti, femeile ar trebui să ocupe posturi mai importante în cadrul formațiunilor politice.

Starea democrației și a drepturilor omului în Europa

Pentru prima dată în istoria Adunării, o întreagă zi a dezbatelor a fost consacrată situației democrației și a drepturilor omului în statele membre ale organizației.

Dezbaterile s-au bucurat de prezența unor invitați de marcă. Printre ideile exprimate de aceștia, amintim:

- **Louise Arbour**, Înaltul Comisar ONU pentru drepturile omului: „*Anumite guverne consideră drepturile omului drept un obstacol în fața preocupărilor legitime în materie de securitate. Este contraproductiv să lupți împotriva terorismului prin mijloace ilegale. Problemele luptei împotriva terorismului, ale fluxurilor migratorii sau ale persistenței comportamentelor și practicilor discriminatorii sunt printre preocupările principale în materie de drepturile omului și trebuie să rămână la ordinea zilei în Europa.*”
- **Thomas Hammarberg**, Comisarul CE pentru drepturile omului: „*S-au înregistrat progrese importante. Faptul că pe teritoriul statelor membre ale Consiliului Europei pedeapsa*

cu moartea a fost abolită reprezintă un câștig major. Observăm, totuși, că, în mai multe sectoare, există o distanță apreciabilă între vorbe și fapte, fenomen pe care l-aș caracteriza ca fiind un deficit de implementare.”

- **Jean-Paul Costa**, președintele Curții Europene a Drepturilor Omului: „Este dificil să-ți faci o idee privind situația exactă a drepturilor omului numai pe baza activității Curții, care nu este decât o oglindă a societății. Jumătatea dosarelor examinate de Curte provin din Rusia, **România**, Turcia și Ucraina, țări care reprezintă o treime din populația europeană. Numai câteva reprezintă grave încălcări ale drepturilor omului. Trebuie să conciliem ordinea, pacea și securitatea cu drepturile fundamentale.”
- **Irene Khan**, Secretar general al Amnesty International: „Angajamentele Consiliului Europei în materie de drepturile omului nu sunt la înălțimea discursului său. De la violența domestică la drepturile minorităților, trecând prin Cecenia, adevărul crud este că numeroase state membre sunt complet în afara cursei. În chestiunea zborurilor CIA, Comitetul de Miniștri nu a urmat recomandările Secretarului său General, Terry Davis. Tăcerea CM este asurzitoare iar lipsa lui de acțiune este scandaloasă.”
- **Kenneth Roth**, Director executiv al Human Rights Watch: „Acțiunea Consiliului Europei împotriva încălcărilor drepturilor omului, domeniul său de competență este fără substanță, în special în privința situației din Cecenia. În ciuda apelurilor Adunării parlamentare, a opt decizii recente ale CEDO și a trei declarații publice „extraordinare” ale Comitetului anti-tortură privind

Cecenia, o paralizie este pe cale să surpe credibilitatea Consiliului Europei.”

- **Terry Davis**, Secretar general al CE: *„Ura este un motor puternic iar prejudecățile sunt eficiente în deturnarea atenției opiniei publice de la veritabilele probleme ale societății și în seducerea electoratului. Cu siguranță, alegătorii sfârșesc prin a demasca, mai devreme sau mai târziu, impostura. Însă nu au loc alegeri în fiecare săptămână. În politică însă, o înșelătorie, fie ea de scurtă durată, poate provoca o criză pe termen lung.*”
- **Halvdan Skard**, Președintele CPLRE: *”Atenuarea tensiunilor interetnice, lupta împotriva traficului cu ființe umane și lupta împotriva violenței – probleme ale drepturilor omului – trebuie să înceapă de la bază. Congresul – care reprezintă 200.000 de colectivități teritoriale – este singurul organism care are drept sarcină monitorizarea evoluției democrației locale și regionale în toate statele membre. Congresul trebuie să se orienteze către viitor pentru rezolvarea acestor probleme căci el este primul care suportă consecințele, primul care trebuie să se ocupe de victimele încălcărilor drepturilor omului și primul care trebuie să ia măsuri preventive.*”
- **Ugo Mifsud Bonnici**, Vice-Președinte al Comisiei de la Veneția: *„Europa are nevoie de legi mai bune și de o democrație mai bună ca să lupte împotriva dezamăgirii alegătorilor care sunt din ce în ce mai sofisticați. Numai legile, singure, nu fac democrația.*”
- **Jean-Michel Belorgey**, raportor general și fost președinte al Comitetului european pentru drepturi sociale: *„Ideea de*

continuum al drepturilor civile și politice nu este nici caducă, nici una care să rămână neîntruchipată. În consecință, Carta Socială a Consiliului Europei trebuie privită ca o prelungire a Convenției Europene a Drepturilor Omului, din perspectiva drepturilor sociale.”

- **Mauro Palma**, Președintele Comitetului european pentru prevenirea torturii: *”Există cazuri de tortură și alte forme serioase de rele tratamente deliberate pe teritoriul Consiliului Europei. Condițiile de detenție pot fi jalnice în anumite state membre, în special în spațiile de detenție preventivă, centrele de adăpost pentru străini și chiar în spitalele de psihiatrie. Zeci, chiar mii de persoane, sunt deținute în prezent în Europa, luni întregi, dacă nu chiar ani, într-o stare de inactivitate forțată, în spații supraaglomerate și insalubre, supuse unei lipse permanente de intimitate.”*
- **Eva Smith Asmussen**, Președinta Comisiei europene împotriva rasismului și a intoleranței: *„Creșterea islamofobiei, a antisemitismului și a discriminării demonstrează deteriorarea unui climat social în care toleranța, preeminența legii și respectarea diversității sunt supuse unor adevărate atacuri. Aceste manifestări nu aparțin exclusiv grupurilor marginalizate sau extremiste. Sunt fenomene majoritare. Discursul xenofob se bucură, în zilele noastre, de o libertate deplină în țările în care trecerea la o societate multiculturală suscită temeri care au drept ecou contextul crizei economice și a mondializării. Situația, în ansamblu, este extrem de preocupantă.”*
- **Alan Phillips**, Președintele Comitetului consultativ al Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale:

„Nimeni nu trebuie să devină un cetățean de rangul doi, nimănui nu trebuie să i se refuze accesul la locuri de muncă corecte, nimeni nu trebuie să trăiască într-un climat de frică de violență. Cu siguranță, măsurile de discriminare pozitivă nu fac titlurile ziarelor însă, dacă nu suntem atenți, riscăm să vedem pe prima pagină titluri privind tensiunile etnice alimentate de refuzarea drepturilor minorităților naționale.”

Trei comisii au fost sesizate cu redactarea rapoartelor de fond – Comisia pentru afaceri juridice și drepturile omului, Comisia pentru afaceri politice și Comisia de monitorizare. Restul comisiilor permanente ale Adunării au redactat avize.

Raportorul Comisiei pentru afaceri juridice – **Christos Pourgourides (Cipru)** – a apreciat că documentul elaborat a avut în vedere patru obiective: să reamintească rolul de neînlocuit al Consiliului Europei ca organizație eminentă a drepturilor omului, să prezinte provocările care stau în fața apărării drepturilor omului în Europa zilelor noastre, să întărească mecanismele organizației și să propună linii de acțiune viitoare. Pourgourides s-a arătat îngrijorat de distanța dintre declarații și situația reală a respectării drepturilor omului în unele state. Există încă anumite cazuri de dispariții forțate, de omoruri, de detenții secrete, de tortură și tratamente inumane. Apărători ai drepturilor omului continuă să fie hărțuiți și pedepsiți pentru convingerile lor. *„Statele membre trebuie să pună capăt ipocriziei. A sosit vremea ca vorbele să se transforme în fapte iar drepturile omului și statul de drept să fie respectate. Pentru a fi credibile, statele membre trebuie să evite dublul standard atunci când e vorba de încălcări ale drepturilor omului”,* a arătat raportorul.

Din partea Comisiei pentru afaceri politice a luat cuvântul raportorul acesteia, **Andreas Gross (Elveția)**. El a arătat că subiectul principal al oricărei democrații trebuie să fie cetățeanul, care nu poate avea o viață decentă fără a dispune de dreptul de a-și conduce propria existență. În opinia sa, democrația merge dincolo de drepturile omului. Mulți oameni sunt dezamăgiți de starea democrației deși trăiesc în democrație și consideră acest lucru ca pe o regulă pe care nimeni nu ar trebui s-o critice. Însă bazele democrației au fost slăbite de însăși această normalitate. *„Democrația ar trebui să fie mai mult decât procesul alegerilor; ea ar trebui să încurajeze și să le ofere șansa oamenilor de a se implica în acțiunile guvernării”*, a arătat Gross.

Raportul Comisiei de monitorizare a fost prezentat de președintele acesteia, Eduard Lintner (Germania). El a amintit că mecanismele de monitorizare a îndeplinirii angajamentelor de către statele membre au fost completate cu instrumente mai eficiente în urmă cu zece ani. Nu numai noile state membre au făcut subiectul procesului de monitorizare, ci și unele dintre vechile democrații. Pentru fiecare stat este redactat câte un raport, o dată la zece ani. Principalul obstacol îl constituie, în opinia raportorului, faptul că, pentru a se obține progrese, este nevoie de schimbarea mentalităților. De asemenea, Lintner consideră necesar ca guvernele să fie responsabile în fața parlamentelor.

În privința activității membrilor delegației române:

- d-na deputată **Minodora Cliveti** a intervenit, în numele Grupului Socialist, la tema privind „Codul de bună conduită al partidelor politice” și la tema privind „Candidații la Curtea Europeană a Drepturilor Omului”;

- domnul deputat **Ștefan Glăvan** a avut mai multe intervenții în Comisia pentru cultură, știință educație unde a explicat situația Universității multiculturale Babes-Bolyai din Cluj Napoca.
- **Domnul senator Gyorgy Frunda, domnul deputat Cezar Preda și doamna deputată Minodora Cliveti au fost desemnați membri ai Comitetului ad – hoc privind Forum-ul pentru viitorul democrației ce urmează să se reunească la Stockholm în iunie a.c.**
- pe întreaga durată a sesiunii A.P.C.E. de la Strasbourg, parlamentarii români au acordat interviuri și au răspuns întrebărilor ziariștilor români și străini.

Senator Gyorgy Frunda

Senator Ilie Ilașcu

Deputat Minodora Cliveti

Deputat Florentina Toma

Deputat Cezar Preda

Deputat Ștefan Glăvan

Deputat Relu Fenechiu

Redactat: Mihaela Drăghici, consilier parlamentar, secretar tehnic al delegației române la APCE, din partea Senatului